



Protocol

dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
venderdis, ils 13 da settember 2019: allas 20.15 – 21.30
Liug: Casa Communala

Presidi: Armin Berther

Actuar: Paul Duff

Presents:

- | | | |
|----------------|--|---|
| a) Cussegl | Christoph Berger
Adrian Deflorin
Mario Flepp
Rita Huonder-Tenner
Christian Loretz
Armin Manetsch
Helga Probst-Linder | Stefan Columberg
Edgar Durschei
Anna Maria Genelin
Admir Jasarevic
Giusep Lozza
Martino Sabbadini
Livio Zanetti |
| b) Suprastonza | Robert Cajacob
Victor Flepp
Jris Lombris | Clemens Berther
Wendelin Jacomet |
| c) Perstgisas: | neginas | |
| d) Hosps | negins | |

Plaid d'avertura entras il president

Cordial beinvegni all'emprema seduta ordinaria dil cussegl da vischnaunca suenter la pausa da stad. Jeu sperel che tuts han saviu guder quella biala stad, mintgin sin sia moda individuala.

Ord vesta dil puresser ei la stad stada ina fetg buna. Suenter ch'ei ha dau la stad 2018 in bien ton pli pauc fretg less jeu pretender che la stad 2019 seigi stada in bionton meglia. Ils clavaus ein bein emplen cun fetg buna qualidad da Pavel e sin las Alps ha l'aura fatg mo quei ch'ins ha vuliu cun ina pintga excepziun alla fin d'Jamna Vargada cura ch'igl unviern ha spluntau vid igl esch nuegl ed ei en certas Alps gia entaus cun 50 cm neiv nova.

Tonaton dat als purs la situaziun actuala cun la presenza dil luf d'Alps panzieris. Dapi ch'ins ha lantschau in sistem d'informaziun per SMS ils 2 da fenadur 2019 ha ei dau 20 novitads cun buca meins che 60 nuorsas ni tschuts scarpai da lufs en la regiun da Glion entochen sil Lucmagn. Per ils lufs ha quei giu neginas consequenzas auter che caschunar d'Alps cuosts da personal e da labor per las instanzas cantunales e per ils purs e pasturs d'Alps notgs malguessas e bia maletgs snueivels. Pertgei la damonda dalla Regenza grischuna agl Uffeci federal d'ambient d'astgar agir e sittar il luf a Sursassa ei vegnida renviada. Ils problems culs tgauns da schurmetg e la damonda dil cantun Grischun alla Confederaziun en quei connex procura per nuncapientscha leu. Ed era ina gronda part dils commembers federals han negina capientscha per il problem en connex culs animals da rapina. Tgei gida in clavau plein fein, per suenter schar scarpai ils animals sin l'Alp. Forsa fuss per il purs ina tratga da lufs ina sligaziun ni havein nus quella gia oz?

Igl ei puspei inagada aschia che la periferia respectivamein nus che vivin ellas muntognas survegnin dictau nossa veta dalla Bassa e da glied che vegn cheu tier nus mo per far vacanzas. Nua che quei meina ei gnanc aschi grev da veser.

Igl ei iu ditg e spitgau havein nus vess sin quei di. Ils 30 d'ost 2019 ein ils treis novs vehichels da pumpiers vegni surdai ufficialmein als pumpiers e l'inauguraziun ha giu liug entras il niev plevon dalla pleiv S. Gions sur Mathew Kurian.

Suandonts vehichels ein vegni inaugurai:

In camiun ABC surdau entras René Schwitter, Walser SA Zezras - in vehichel dall'Assicuranza d'edificis dil cantun Grischun.

In vehichel da commando PRIMUS surdau entras Reto Filli, Zugerland Verkehrsbetriebe SA da Zug.

In'autocistiarna GION surdau entras Daniel Savary, meinafatschenta da Rosenbauer Svizra SA dad Oberglatt. La sorpresa dalla fiasta ei lu stada il mument cura ch'il cumandant Gion Tenner ha scuvertg il num dil niev autocistiarna - GION.

A caschun da quella fiasta han 500 personas visitau il local da pumpiers dils Pumpiers Sursassiala a Mustér e cheutras demussau lur engraziament per il survetsch permanent dils pumpiers. Il medem mument ha era il menaschi tecnic communal aviert sias portas e l'Uniun samaritana ensemen cun la polizia ein sepresentai. Ils affons dallas treis vischnauncas han creau placats davart temas dils pumpiers per il di da fiasta. Quels placats vegnan ad ornar el futur ils treis locals da pumpiers.

Per la secunda gada suenter 2017 ha l'uniun Viva Disentis organisau la sonda dils 17 d'ost 2019 la fiasta dil vitg a Mustér cul motto «veta el vitg». La gronda e varionta purschida ha lu era procurau per veta, e quei el ver senn dil plaid. Sin la piazza avon casa communal, dalla Via da Scola e la Via Cons siadora entochen sin la piazza avon PUNTREIS han uniuns e fatschentas offeriu als numerus presents bia bien ed interessant. La purschida cun biars products dalla regiun ei vegnida completada cun giugs e musica. Aschia ha in e scadin, pign e grond anflau enzatgei che ha plaschiu e divertiu. Mo buca mo quei, la fiasta dil vitg ha era purschiu la caschun da s'entupar e da star da cumpignia. Da quella caschun ei vegniu fatg stediamein diever. In cordial engraziament als organisateurs!

Tier la davosa piazza per in menader(a) dil menaschi forestal/substitut(a) meinagestiun ch'ei stada scretta ora ha ei dau enteifer il cussegl entginas discussiuns pertuccont las informaziuns e la trasparenza dalla suprastanza communal enviars il cussegl. Gerau Clemens Berther ha lu informau il cussegl per mail sin giavisch dil president dil cussegl. En quei mail ei denton curdau entginas informaziuns ch'ei era buca vegnidadas dadas vinavon e ch'ei gia vegnidadas

messas entuorn, denter auter il „project pesentinclà“. Jeu sperel da survegnir a caschun da quei cussegl quellas informaziuns a moda capeivla e transparenta. Pigl avegnir supplicheschel jeu da comunicar a temps tut las midadas e resultats da studis e projects e quei sche pusseivel avon ch'ei vegnan mess entuorn. Nus demussein cheutras fidonza d'in gremi enviers l'auter e prevegnin a discussiuns ch'ei buca necessarias. Cordial engraziament.

Informaziuns:

Mortoris:

Giusep Deplazes naschius ils 9-06-1939, morts ils 16-06-2019

Hans Wenzin, naschius ils 15-09-1950, morts ils 6-07-2019

Maria Rosalia Carigiet-Halter, naschida ils 01-10-1920, morta ils 19-07-2019

Severina Levy-Beck, naschida ils 19-05-1944, morta ils 20-07-2019

Julia Manetsch-Deflorin, naschida ils 25-08-1928, morta ils 24-08-2019

Naschientschas:

Marietta Cristgina Berther, naschida ils 15-06-2019, feglia da David Berther e Toja Maissen Berther.

Elia Louis Candinas, naschius ils 30-06-2019, fegl da Mischa Hunger e Nicole Candinas.

Emilia Deflorin, naschida ils 3-07-2019, feglia da Simon e Laura Ignazia Deflorin.

Lucas da Silva Fontes, naschius ils 17-07-2019, fegl da José Filipe Da Costa Fontes e Elsa Marina Marques da Silva.

Tractandas:

1. Protocol 21-2017/2020
2. Project da canalisaziun Raveras: Damonda da credit (messadi nr. 37-2017/2020)
3. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff



GEMEINDE/VISCHNAUNCA
DISENTIS/MUSTÉR

1. Protocol

Protocol nr. 21-2017/2020

Il protocol ei vegnius tarmess tier per posiziun. Enteifer ils tschun dis fixai ei vegniu inoltrau entginas objecziuns ch'ei vegnidas midadas.

Discussiun:

Gerau Wendelin Jacomet:

Il cussegl ha fatg la damonda «La situaziun dalla Via Sogn Valentin ei buca clara», el protocol ei marcau «la canalisaziun Mumpé Medel» enstagl Via Sogn Valentin.

Cussegl:

Sin pagina 12 ei stau indicau ina summa dad 11 milliuns francs, la quala ei definida dallas bancas per buna. Pertgei ei quella summa vegnida strieda el protocol definitiv?

Suprastonza:

President communal Robert Cajacob:

La summa ei buca gesta el context numnaus. Ei settractas da 22 milliuns dallas duas bancas localas.

Decisiun:

Il protocol vegn **approbaus cun las amplificaziuns e midadas giavischadas senza cuntervuschs.**

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff



GEMEINDE/VISCHNAUNCA
DISENTIS/MUSTÉR

2. Project da canalisaziun Raveras. Damonda da credit (messadi nr. 37-2017/2020)

Presentaziun:

Suprastonza:

Gerau Victor Flepp:

La sanaziun dalla canalisaziun Raveras preveda d'engrondir quella ed aschia discargar las auas che vegnan da surengiu che caschunavan savens donnas cun ir surora. Il project general cuntegn gia quella sanaziun. Pervia d'autras prioritads ei la sanaziun vegnida stuschada. Ussa, igl atun cun pauca plievgia ed auas, ei favoreivel d'exequir las lavurs. Sin in tschancun fan las interpresas Repower e Recal diever dil sfoss dalla canalisaziun e contribueschan vid ils cuosts dil project. En quei connex lein nus era colligiar la serenera cul scaldament central da Recal. La damonda ei fatga per frs. 398'000.--, essend il project totalmein en zona da baghegiar dat ei neginas subvenziuns d'autras instituziuns.

Discussiun:

Cussegl:

Fuss ei pusseivel ch'ils cusseglers survegnessen in access digital sin las cartas. Quellas ch'ei stampadas el messadi ein buca ligiblas. Quei survess era per auters projects?

Suprastonza:

Gerau Victor Flepp:

Quella caussa ei complexa. En canzlia ein ils plans originals che san vegnir consultai. Ins vegn a mirar culs responsabels per ina migliur.

Cussegl:

La summa dalla damonda munta a frs. 398'000.--. Con sorprendan las firmas Recal e Repower per lur part? Con munta la summa da colligiazion per la serenera culs indrezs dalla pegna centrala dalla Recal?

Suprastonza:

Gerau Victor Flepp:

Ils cuosts dalla lingia da transportar l'aua calda surpren Recal. La serenera paga la contribuzion fixa da colligiazion. Cuosts da diever vegnan quintai giu tenor diever. La damonda da credit ei definida cun cuosts netto, las summas en detagl ein buca enconuscentas a gerau Flepp.

Decisiun:

Il cussegl decida senza cuntervuschs ed abstenziuns da:

- 1. conceder in credit da frs. 398'000.-- per la sanaziun dalla canalisaziun Raveras;**

2. da sottametter quella decisiun tenor art. 21 lit. c. dalla constituziun communal a referendum facultativ.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff



3. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Suprastonza:

President communal Robert Cajacob:

Cussegliaer Armin Berther damonda a scret per informaziun al cussegl partenent l'organisaziun dalla suprastonza, dalla direcziun e dallas incaricas dils meinaresorts dalla vischnaunca, quei sunter la cussegliaziun externa da dr. Loepfe.

President Robert Cajacob ha rispundiu la damonda ed informau il cussegl en detagl. En l'annexa tier quest protocol ein la damonda e la risposta nudadas.

Cussegl:

Egl avegnir vegn la carta da hosps buca pli distribuida entras SDT. Tgei ei il motiv per tal agir?

Suprastonza:

President Robert Cajacob:

La suprastonza da SMT (SDT) ha priu la decisiun da desister el futur d'offerir als hosps ina carta da hosps pigl unviern. La raschun ei che la destinaziun turistica vul promover fermamein la sesiun da stad ed offerir leu als hosps enzatgei plascheivel. Plinavon lai la situaziun finanziaria buca tier da metter a nos hosps pli ch'in ton gratuitamein a disposiziun. Adina puspei vegn pretendiu, che las vischnauncas incasseschien gie dabia daners (taxa da turissem e da hosps) e fetschien cun quei in grond gudogn. Quei ei denton buca il cass. La taxa da turissem, oz circa frs. 290'000.-- ad onn, va cumpletamein a SMT per la sparta marcanzia (marketing). Dalla taxa da hosps, oz circa frs. 990'000.-- ad onn, van 70% ad SMT per includer las offertas a nos hosps ella carta da hosps da stad ed unviern, pil personal, per stampats, per ils tscheins per localitads da biro etc.. Quei ein tuttina circa frs. 700'000.--, aschia ch'ei resta per la vischnaunca aunc ina summa da circa frs. 300'000.-- per mantener l'infrastructura turistica (sendas da viandar e bike e bia auter). Sulet il bus local cuosta persuls circa frs. 165'000.-- ad onn. Tut quei vesa tier la vischnaunca da Tujetsch ora circa tuttina. Il budget communal previu per igl onn 2020 muossa ora entradas da circa 1.28 milliuns francs ed expensas da circa 1.86 milliuns francs tier la sparta turissem.

Cussegl:

Las purschidas ston buca esser gratuitas, ins sa far reduziuns. Impurtont ei era d'informar la populaziun.

La cumissiun Disentis-card ha buca giu sedutas. Sto ei vegnir tenu sidretg quella cumissiun? L'infrastructura da nossa vischnaunca cuosta per indigens ton sco per quels d'ordlunder. Dat ei cheutier novas enconuschientschas?

Suprastonza:

President Robert Cajacob:

La Disentis-card fa buca senn. Quella cumissiun savess ins sliagar. Partenent las investiziuns en infrastructura ei nossa devisa «collaborar e separticipar». Dallas autras vischnauncas ha negina dau triev da vuler separticipar vid cuosts che nus mettein era a lur avdents a disposiziun. Las investiziuns restan pia sulet sin Mustér. Igl ei egl avegnir caussa dil CSC da far ina eventuala differenza da prezis.

Cussegl:

En connex cun la nova piazza tiel menaschi tecnic ei la damonda, ei quella determinada tenor il reglament, ei quella in remplazzament d'ina piazza vacanta? Con ei la piazza previda en %?

Per evitar discussiuns cunvegness ei d'informar il cussegl tier midadas da plazzas da persunal pertgei talas midadas ein cumpigliadas cun differentas classas da paga.

Suprastonza:

Gerau Clemens Berther:

Il collaboratur Ignaz Bisquolm ei ius en pensiun. Nus vein vuliu trer suenter in bostger giuven. Nus havein denton stuiu tener eri il process da recrutar per definir da niev quella piazza damai ch'il cumpendi dil forester era surdotaus. Il plan constat tenor il reglament.

Cussegl:

En num dallas fatschentas e mistergners dil vitg ei la damonda tgei tenuta da cumpra che la casa PUNTREIS ha. En special vegnan tier ils products da cuschinar las fatschentas indigenas pauc risguardadas. Quei ei vegniu fatg allusiun da plirs meinafatschentas. Il Center da sanadad Puntreis ei tuttina in'instituziun publica che duess viver culs indigens.

Suprastonza:

Gerau Jris Lombris:

Ella seduta dil cussegl d'administraziun ei la caussa vegnida sin meisa. Quel sa denton mo cusseglar ed ei vegn era buca fatg controlla. Las fatschentas ston da lur vart encurir il discuors culs responsabels.

President communal Robert Cajacob:

Talla discussiun vegn fatga intensivamein en suprastonza communal. Nus savein far e fagein attents da promover il commerci indigen. Dapli savein nus buca far.

Informaziuns:

Suprastonza:

Gerau Wendelin Jacomet:

El cussegl da vischnaunca dils 7 da zercladur ha il cussegl vuliu risposta sur dalla summa planisada sut il conto 6130.5110.03.

L'indicaziun correcta ei igl onn 2020 frs. 130'000.-- e 2021 frs. 130'000.-- per la via e canalisaziun Via Lucmagn. Igl onn 2021 frs. 110'000.-- per la canalisaziun Acletta.

Gerau Victor Flepp:

La suprastonza enquera cun la Regiun Surselva ina sligiazion da rimnar plastic a Mustér. Nus vegnin ad insister da survegnir cheu a Mustér quei liug da rimnada. La grondezia da nossa vischnaunca giustifichescha in tal survetsch pigl ambient.

Il proxim cussegl ha liug ils 14 da november 2019.

Fin dalla seduta allas 21.30.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff

-Risposta da Robert Cajacob pertuccont organisaziun

Ura da damondas: Cussegl das vischnaunca dils 13 da settember 2019

Armin Berther: *Sco jeu sai ei la organisaziun dalla structuradas enteifer las differentas spartas dalla vischnaunca vegnida analisada e gia adattada. Tenor miu meini ei quei lu era il motiv che la piazza per il menaschi forestal ei vegnida scretta ora en quella fuorma. Cu ei previu cheu dad informar il cussegl. Ei ha dau e dat vinavon reacziuns e damondas da quei gener.*

Sco gia cuort giu informau il cussegl da vischnaunca ha la suprastanza communal giu engaschau dr. Reto Loepfe cun il project «Pesentincla». Enteifer quei project ein las incaricas dalla suprastanza communal, dalla direcziun, dil persunal da cader e digl ulteriur persunal en casa communal vegnidas analisadas.

L'analisa ei terminada ed ha purtau suandontas midadas:

- La suprastanza communal s'entaupa el futur mintga 3 jamnas tier ina seduta (entochen ussa mintga 2 jamnas)
- La direcziun seraduna da niev mintga 2 jamnas (entochen ussa mintg'jamna)
- Niev secumpona la direcziun da 4 commembers: Robert Cajacob, president communal, Andri Hendry, canzlist, Ervin Maissen, menader infrastruttura e Simon Cathomen, menader menaschi tecnic (forester communal).

Niev ei era che las tractandas per la suprastanza communal, che vegnan preparadas entras ils commembers dil directori, vegnan avon era tractadas eifer la direcziun. La decisiun dalla direcziun vala silsuenther sco proposta alla suprastanza communal.

Plinavon ein las incaricas dad Ervin Maissen, menader infrastruttura e dil menader digl uffeci da baghegiar, Marco Tomaschett, vegnidas scarplidas resp. repartidas definitivamein sin els dus. Quei ei stau tut auter ch'ina sempla caussa. Ussa denton sa mintgin dad els tgei che s'auda tier siu pensum. En quei connex ein era las incaricas dil menader dil menaschi tecnic e siu substitut vegnidas adattadas. Per ch'il menader dil menaschi tecnic hagi a disposiziun il temps necessari per ademplir sias novas incaricas enteifer la direcziun communal, ei vegniu publicau l'entschatta uost 2019 in inserat per in menader dil menaschi forestal e substitut da Simon Cathomen.

Tier l'administraziun communal, resp. tier il spurtegl ei vegniu decidiu da desister d'arver quel la gievgia avonmiezdi. Quei descarga empau il persunal communal da disturbis e scaffescha temps per lavur profundada.

Il project pesentincla ha era mussau si, che fetg bia che vegn praticau en nossa vischnaunca, seigi quei sin palancau politic ni operativ, funcziunescha bein ed ei bien sco igl ei. Era quei ei stau impurtont d'udir davart dil specialist.

13-09-2019 RC